

Focus NEPAL

En e-tidning från Föreningen Nepals Vänner

Nr 19 • Juni 2025

I november 2023 drabbades ett stort område i västra Nepal av en kraftig jordbävning.

Nepals Väners ordförande Torsten Åhs har besökt området och gjort en berörande film om hur befolkningen ännu inte fått hjälp att bygga nya bostäder utan fortfarande lever i enkla skjul.

Läs om filmprojektet på sid 2! Se filmen! <https://nepalsvanner.se/>

Vad kan vi göra?

Vad kan en liten förening som vår, från ett litet land som Sverige, betyda för att dessa familjer ska få del av den utlovade hjälpen?

Det är lätt att vi blir passiva och förminskas.

– Inte kan vi!

Men tänk om vi faktisk kan hjälpa till och påverka, och se till att något händer!

Den lille David i den bibliska berättelsen kände sig nog rätt liten, när han slungade iväg sin sten för att träffa jätten Goliat.

Vi har kontakter med personer som är redo att knacka på hos myndigheter-

na åt oss och fråga efter när det utlovade stödet till de drabbade familjerna i västra Nepal, ska komma!

Vi kan söka kontakt med ambassaderna från de länder som skänkte eller utlovade stora pengar direkt efter jordbävningen. Vi kan försöka få med media och andra organisationer, så att vi blir flera som frågar.

Vi kan försöka göra det lilla vi kan. Även en stor snöboll, börjar med en liten från början.

Vill du vara med och stödja oss? På sidan 13 finns mer info.

Och kanske ska du följa med till Nepal. Se sidan 9.

I detta nummer av Focus Nepal finns mycket mer intressant att ta del av.

Läs bl a om:

- **Margareta Thyr besökte "våra" skolor i Gorkha**
- **Stora gatuprotester**
- **Avloppsrening i Tansen invigd**
- **Andra goda krafter: Help Nepal Network Sweden**

Nytt filmprojekt:
70 000 familjer bor fortfarande i plåtskjul!

I november 2023 drabbades ett stort område i västra Nepal av en kraftig jordbävning. Nepals Vänners ordförande Torsten Åhs har länge velat göra en film och låta de drabbades röster bli hörda. I mars blev det verklighet.

– Det var jobbigt att möta många som förlorat sin man, fru, barn och barnbarn, säger Torsten. Och att se hur de lever så tätt på varandra i små plåtskjul, kallade "*temporary shelters*". Så tillfälliga har de ju inte blivit. Fortfarande ett och ett halvt år efter jordbävningen bor uppskattningsvis 70 000 familjer kvar i de här skjulen, som blir jättevarma på sommaren och iskalla på vintern.

Myndigheterna i Nepal tog emot löften om miljontals dollar, under de två första veckorna i november 2023.

Och ännu har inga pengar delats ut till att bygga nya eller reparera sina hus!

Yamuna Malla Pun förlorade sin man när deras hus rasade samman. Hennes två döttrar och son överlevde, men hon är sedan dess så deprimerad att hon inte klarar att ta hand om dem. Döttrarna finns därför på ett internat i Kathmandu och sonen på ett barnhem på en annan

Filmen heter på engelska *When?* eller *När?* på svenska.

– Jag hoppas att vi i Nepals Vännen ska kunna stöta på Nepals regering så att något händer, fortsätter Torsten. Vi är naturligtvis en liten förening i ett litet land. Men vi har ju kontakter. Och vi hoppas att EU och andra länder som har gett stora bidrag vill vara med och knacka på dörren till myndigheterna i Kathmandu och fråga vad som händer.

– Vi vet att de lokala myndighe-

terna är tacksamma för den hjälp de kan få.

Klicka på den här länken

<https://nepalsvanner.se> och se filmen.

Vi uppskattar om du skriver en kommentar.

Och vi vill uttrycka ett **JÄTTESTORT TACK** till alla som varit med och gett bidrag till filmprojektet!

Vi återkommer med rapport om det är så att filmen kommer att leda fram ett *Nepal Earthquake Awareness Project*. Vi hoppas att flera organisationer i Sverige och i Nepal vill vara med, så att familjer kan få börja flytta ut ur plåtskjulen och in i hus igen.

Det kommer att ta lång tid och kräva mycket arbete. Vi återkommer! *Torsten*

Vi såg många helt förstörda hus. Och en del med farliga sprickor.

Deepak G Jung Kami var i Indien och arbetade när han fick meddelandet om att hans fru och fyra döttrar dött i den kraftiga och plötsliga jordbävningen. Han kunde inte tro det var sant.

Dhan Kumari Shahi,
Deputy Chief Municipal

I inspelningstagen. Flöjtspelaren spelar en viktig roll i filmen.

Filmteamet redo att rycka ut!

Nepals Vänners ordförande Torsten Åhs, besökte Nepal under fyra intensiva veckor i februari-mars. Här berättar han om sin resa:

Jag var medveten om att vi hade gjort en väl optimistisk planering, men jag är mycket glad över att kunnat ha genomfört alla fem "delprojekten".

I ett land som Nepal får man alltid vara beredd på att saker händer och man får lägga om planeringen. Som att det regnar i Pokhara och inga plan

startar eller får landa. Då är man tacksam över att ha goda vänner som engagerar sig för att hitta andra lösningar.

Det känns alltid naturligt att börja resan med att besöka "vårt" skolprojekt i Gorkha distriktet, så blev det också denna gång.

Gorkha Education Enhancement Project började med att vi engagerade oss i att stödja kurser för att utveckla pedagogiken på Arkul Basic School, den skola som vi hade finansierat uppbyggnaden av, efter de kraftiga jordbävningarna 2015.

Under senaste året har lärare och föräldrar på 14 skolor fått del av olika fortbildningskurser. Jag var med på en träff på "Kommunalrådets" kontor då han framförde sina förhoppningar om ett fortsatt och utökad samarbete med oss genom organisationen Asal Chhimekee, "Goda Grannar", som är vår samarbetspartner.

Jag framhåller alltid att vi är del av en kedja. En kedja som bygger på förtroende och det har vi fått vara med om att bygga upp under de här tio åren. Vi hoppas kunna fortsätta med att bidra till utvecklingen av de statliga skolorna i Gorkha.

Resans fokus var ju det speciella filmuppdraget, som presenteras i artikeln om filmen *När?* Se sid 2!

Men jag ville också hinna ner till **Nawalparasi** på låglandet och följa upp förra årets film. Kvinnorna som vi intervjuade då be-

Samtidigt känns ju det vi kan göra från Sverige genom Nepals Vänner riktigt värdefullt. Jag förstår hur mycket våra små insatser uppskattas och värdesätts. Personligen blir jag motiverad till att fortsätta försöka få fram resurser på olika sätt.

Tacksamheten är stor till dig som överför en summa varje månad, de Secondhand-butiker och de företag som stöder oss. Jag hoppas att vi kan få flera engagerade för att hjälpa Nepals utsatta befolkning.

rättade om den stora problematiken med krav på dyra hemgifter när deras döttrar ska gifta sig. Det kan leda till att deras män vill göra sina döttrar papperslösa från födseln. Se filmen och ta del av deras förklaringar! <https://nepalsvanner.se>

Lever barnen som papperslösa är det stor risk att skolorna avvisar dem! Goda Grannar arbetar med att försöka få barnen registrerade i efterhand.

Jag ville också hinna till den lilla byn i **Rautahat**, långt österut på låglandet, som helt och hållet brann ner under nyårshelgen. Allt som familjerna ägde brann upp. Vi hoppas kunna vara med och stödja dem så att de kan få bygga upp nya hus.

Jag har med mig många starka intryck och ju mer jag lär mig om den djupa fattigdom som många av de här familjerna lever under, desto svårare blir det.

Build Up Nepal drabbas hårt av USAID-stopp!

Björn Söderberg är den svenske entreprenör vi skrivit om flera gånger i FocusNepal. Han startade företaget Build Up Nepal direkt efter de stora jordbävningarna 2015.

Han ville hitta ett sätt att bygga säkra, ekonomiska och miljövänliga hus!

Om möjligt skulle fattiga familjer själva bidra genom att praktiskt genomföra så mycket som möjligt av byggandet.

I stället för att använda traditionellt bränt tegel, som ofta får transporteras långa vägar, tillverkar man byggstenarna på plats. De består av lera och sand som grävs upp lokalt och 10 procent cement. Med en enkel maskin pressas byggstenarna samman med muskelkraft.

Build Up Nepal har drabbats hårt av USAID:s nedskärningar. De har tvingats säga upp 8 duktiga medarbetare som verk-

ligen skulle behövas nu. Tusentals familjer står i startgroparna för att få bygga upp sina hus, i det område i västra Nepal som drabbades hårt av jordbävningen 2023.

Se artikeln om filmen **När** på sid 2

Lyssna till vad Björn berättar här:

<https://nepalsvanner.se>

Här blandar man lera och sand med 10 procent cement, som pressas ihop till byggstenar i maskinen till vänster, som drivs med handkraft.

De lokalt tillverkade byggstenarna monteras sen samman med långa armeringsjärn och blir till jordbävningssäkra hus.

”Jag mötte mycket positiv energi!”

Margaretha Thyr har under sitt liv rest i många länder. Ofta som reseledare för olika grupper. Som mellanstadie-lärare har hon speciellt engagerat sig i pedagogiska utvecklingsprojekt och Barnets Rättigheter, utifrån sitt arbete på Rädda Barnen.

Nyligen besökte hon Nepal och Gorkha-området, där Nepals Vänner är mycket involverade i att förbättra förutsättningarna för elever och lärare i flera skolor.

– Jag tittar gärna på kroppspråket, som säger mycket. Vad jag såg tolkade jag som en god relation mellan elever och lärare. Barnen var frimodiga, det är inte självklart, men det visar att de är trygga i skolan.

Ansvariga för skolprojektet i Gorkha som Nepals Vänner stödjer, och som vi skrivit om många gånger i Focus Nepal, är vår samarbetspartner ”Goda grannar”, Asal Chhimekee Nepal, ACN.

Margaretha träffade också ledarna för ACN och hon gläds över att de jobbar brett:

– Det handlar inte bara om att bygga en skola. Kvaliteten på undervisningen är viktig.

Engelskundervisning för lärarna och den lokala förankringen är bra saker. Och, inte minst viktigt menar hon, är att fortsätta att involvera såväl barn som föräldrar i utvecklingsarbetet. Delaktighet är oftast ett vinnande koncept.

– Jag kände mig glad när jag lämnade skolorna i Gorkha. Jag mötte mycket positiv energi, säger Margaretha Thyr, som besökte Nepal för sjuttonde gången.

Stora gatuprotester!

Systrarna Anu och Anisha är våra kära "gräsrotter" som rapporterar om vad som rör sig i Nepal utifrån vad de möter i sin vardag. Eftersom Anisha är på praktik i Qatar, så är det Anu som berättar:

Alarmerande nivåer av luftföroreningar

Luftföroreningarna har nått kritiska nivåer i flera städer i Nepal, särskilt i Kathmandudalen. Enligt de senaste rapporterna har luftkvalitetsindexet (AQI) i Kathmandu ofta passerat farliga nivåer, vilket sätter miljontals människors hälsa i fara. De främsta orsakerna är utsläpp från fordon, industrirök, damm från pågående byggnationer och säsongsbetonade skogsbränder. Många människor har börjat bära masker igen – inte för covid, utan för att skydda sig mot förorenad luft. Skolor har till och med uppmanats att begränsa utomhusaktiviteter för barn, och sjukhus ser en ökning av patienter med andningsproblem och röda ögon.

dialoger, men ännu har inga konkreta beslut fattats och spänningarna är fortsatt höga.

Växande stöd för monarkin

Det har skett ett överraskande uppsving i stödet för monarkin under de senaste månaderna. Stora folkmassor har samlats i olika delar av landet, viftat med nationella flaggor och skanderat slagord till förmån för den tidigare kungen Gyanendra Shah (*Se sid 10!*)

Allt detta har skapat en hel del oro och osäkerhet. Folk är oroliga för vilken riktning landet är på väg i, men det finns också en stark känsla av enighet och aktivism som växer fram ur alla de här händelserna

Vår familj

Vi har det alla bra här, men på grund av luftföroreningen jag skrivit om, har jag drabbats av röda ögon och hosta. När det gäller Anisha anpassar hon sig väl till sin

Foto: Nepal Republic Media

Landsomfattande protester från lärare

Lärare i statliga skolor har gått ut på gatorna i protest. Deras största bekymmer är låga löner, brist på fasta anställningar och missnöje med de senaste utbildningsreformerna som regeringen infört. Dessa protester har lett till att skolor har stängts i flera distrikt, vilket har stört studierna för tusentals elever. Lärare kräver att deras röster ska höras och att deras yrke ska behandlas med mer värdighet och respekt. Regeringen har inlett

praktik i Qatar. Övergången har varit utmanande, men hon håller gradvis på att anpassa sig till sitt arbete, sitt boende och att få nya vänner. Mina föräldrar fortsätter med sina respektive arbeten och min lillebror är fokuserad på sina studier (lågstadiet). Personligen är jag upptagen med mina egna akademiska och professionella åtaganden, men allt går bra.

Hälsningar till er alla från Anu

Avloppsreningsanläggningen i Tansen invigd

Den 28 februari var den officiella invigningen avloppsreningsanläggningen vid sjukhuset i Tansen.

Ann-Britt Åsebol från Rotary i Falun var med och klippte bandet och deltog i överlämnandet av projektet som kostat drygt 3 miljoner kr. Rotaryföreningar i Sverige, Taiwan och här i Tansen har sedan 2016 samlat in nästan alla dessa pengar.

Festligt och högtidligt med lokalpolitiker, rotarianer och sjukhuspersonal som firade

Ann-Britt från Svenska Rotary klippte bandet på den högtidliga invigningen.

Här syns Otto längst till vänster och Ed Kramer längst till höger.

detta. Holländske väg-och-vatteningenjören Ed Kramer, 79, med lång historia inom UMN och Nepals vattenkraftutveckling har slitit hårt i ett bitvis väldigt krångligt projekt och berättade i sitt invigningstal om Guds omsorg och ingripande i flera kritiska skeden i projektet.

Sjukhusets och 100 omgivande hushålls avlopp (60 m³/dygn) som förut släpptes rakt ut i sluttningen nedanför sjukhuset kan nu användas för bevattning och brandbekämpning.

”Workshopen” (sjukhusets fastighetsdrift) står för daglig tillsyn och jag ansvarar för att mäta vattenkvalitet och göra justeringar.

Hälsningar Otto Ardeby

Vill du lära dig mer om det intressanta landet Nepal och se några av de projekt som vi i Nepals Vänner stödjer?

Vi planerar att göra en resa i månadsskiftet februari-mars nästa år. Men vi hoppas kunna köpa våra flygbiljetter direkt efter sommaren. Eller så tidigt som möjligt.

Minst 5 och högst 10 deltagare.

Uppskattad kostnad ca 24-28 000. Många kostnadsbärare är svåra att beräkna innan vi vet hur många vi blir. Vi bär också kostnaderna för dem som tar hand om oss på olika ställen.

Reseledare: Torsten Åhs

Är du intresserad?

Hör av dig till: info@nepalsvanner.se

Som en följd av inbördeskriget mellan Maoister och den kungastyrda regeringen blev Nepal 2008 en (någorlunda) demokratisk republik. En bidragande faktor till revolutionen var att stora delar av kungafamiljen hade mördats och kungens bror, den illa omtyckta Gyanendra, insattes som ny kung. En del av upproret mot det gamla kungadömet var att avskaffa hinduismen som statsreligion.

Men nu har krafter för att åter införa monarkin vuxit sig starkare.

Så här rapporterar Nepali Times:

Våldsam sammandrabbning mellan monarkister och republikaner

Under det senaste året har det genomförts mindre demonstrationer för återinförande av monarkin i landet. Gradvis har aktiviteterna hos den avsatta kungens anhängare ökat och det hela kulminerade i en massiv krock mellan republikaner och monarkister den 28 mars i centrala Kathmandu.

Medan Socialistiska fronten, ledd av det maoistiska centerpartiet, höll ett stort massmöte i stadens centrum, samlades i Kathmandus utkant en grupp som agiterade för att återinföra Nepal som ett hinduiskt kungadöme.

Runt 5000 poliser hade kallats in för att upprätthålla ordningen. De två demonstra-

tionerna hölls till en början åtskilda, men pro-monarki-demonstranter började sätta eld på byggnader och attackerade tidningskontor, partibyggnader och plundrade bl.a. ett stort varuhus.

Polisen sköt tårgas och skarp ammunition efter att stenkastande demonstranter försökte hindra brandbilar från att försöka släcka bränderna. En demonstrant och en reporter blev dödad och 22 personer, däribland flera kravallpoliser, skadades.

De republikanska talarna anklagade monarkisterna för att få stöd från delar av den hinduiska högern i Indien. Monarkisterna har även fått med sig en hel del unga som idag ser på historien och monarkin med ett romantiskt skimmer.

Kronisk korruption, straffrihet, dålig service och brist på jobb har gett näring åt allmänhetens ilska mot de tre etablerade partierna som har turats om att styra Nepal under de senaste 20 åren.

Vill vara en brygga mellan samhällen och skapa effekt

Help Nepal Network Sweden (HeNN Sweden) är en oberoende ideell organisation som arbetar för att stödja utvecklingsprojekt i Nepal och samtidigt främja en stark nepalesisk gemenskap i Sverige.

Vår mission och ansats

Varje år väljer HeNN Sverige ut ett projekt att stödja i Nepal och prioriterar initiativ som föreslagits av våra medlemmar för att säkerställa ansvar och transparens. Våra projekt sträcker sig från katastrofhjälp och hälsoinitiativ till utbildning och sanitära förbättringar i avlägsna områden.

Nyligen hjälpte pengar som samlats in genom våra evenemang till att ge hjälp i Jajarkot efter jordbävningen, i samarbete med Help Nepal Central. Även om vi delar en tillhörighet med Help Nepal Central, arbetar vi självständigt och skräddarsyr våra insatser efter våra medlemmars prioriteringar.

Stärka den nepalesiska gemenskapen i Sverige

Utöver vårt arbete i Nepal spelar HeNN Sweden en avgörande roll för att bevara den nepalesiska kulturen och bygga ett stödnätverk för nepaleser i Sverige. Våra evenemang, som firandet av Dashain och Tihar, ger ett utrymme för kulturellt utbyte, vänskap och samarbete.

Var med och gör skillnad med oss

Help Nepal Network Sweden tror på kraften i enighet. Oavsett om det är genom kulturprogram, insamlingar eller volontärarbete, bjuder vi in alla att vara en del av vårt uppdrag. Tillsammans kan vi skapa varaktig förändring – ett projekt, ett evenemang och en gemenskap i taget.

För mer information, besök:

helpnepalsweden.se

/Jon

En personlig resa med HeNN Sverige

Narayan Parajuli från Uppsala delar med sig av sina erfarenheter av att komma till HeNN Sverige:

"Första gången jag hörde talas om HeNN Sweden var under ett Dashain-firande i Stockholm. Senare blev jag inbjuden till ett kulturprogram, och det var verkligen en givande upplevelse att delta i det. Att delta i Deusi-Bhailo-programmet, utbyta leenden och konversera på nepali fick mig att känna mig som om jag var tillbaka i Kathmandu för några timmar.

Utöver den festliga stämningen inspirerades jag av HeNN Swedens påverkan i Nepal. Ett projekt som gjorde djupt intryck på mig var ett dricksvatteninitiativ på en skola på landsbygden. Organisationen hjälpte till att installera ett vattenreningssystem, förbättra saniteten och säkerställa rent dricksvatten. I många byar missar kvinnliga elever skolan när de har mens på grund av dåliga faciliteter. Att se hur något så enkelt som rent vatten kunde förändra liv påminde mig om varför jag hade gått med i den här organisationen.

Sedan dess har HeNN Sverige blivit en familj som jag inte visste att jag saknade. Genom kulturella evenemang som Tihar-insamlingen återknyter vi kontakten med traditioner samtidigt som vi samlar in pengar till meningsfulla projekt. Jag har med egna ögon sett hur små, kollektiva handlingar

kan skapa djupgående förändringar i Nepal. Den här resan har lärt mig att inget bidrag är för litet för att göra skillnad."

Help Nepal Network Sweden är en av fjorton avdelningar i världen av Help Nepal Network. HeNN-Sweden har varit registrerat som en ideell organisation sedan den 30 maj 2006.

HeNN-Sweden finansierar sina kostnader genom medlemsavgifter, ekonomiska donationer och aktiviteter som organiseras i Sverige. Allt arbete görs ideellt.

Vision

Bidra till att förbättra livet för utsatta människor i Nepal genom bistånd.

Mission

Ge stöd inom områdena hälsa, utbildning, utveckling av infrastruktur och katastrofhjälpsinsatser.

BESTÄLL VÅR BOK OM NEPAL!

Den lättlästa skriften med många bilder passar lika bra som en gåva till dig själv eller till någon annan!

I del 1 har vi bl a samlat intervjuer med ledare i organisationer i vårt nätverk som berättar sina mycket intressanta personliga historier.

I del 2 får du en unik sammanställning av Nepals historia och kultur, och hur kristendomen kom till landet på 1950-talet.

Beställ via info@nepalsvanner.se

Ange namn, adress och tel.nr.

Rekommenderat pris: 100 kr + porto.

Du betalar när du fått boken.

Föreningen Nepals Vänner bildades 2012.

Föreningens ändamål är att stödja olika insatser i Nepal och att bidra till kunskapsutbyte mellan våra länder för att främja

Medarbetare i Kathmandu och Gorkha!

Min och Laxmi Basnet som bor i Kathmandu har lovat att försöka hjälpa oss med en del efterforskningar, bland de federala myndigheterna i huvudstaden, som ansvarar för frågor om återbyggnad efter bland annat jordbävningar.

De ska alltså försöka få svar på frågorna som filmen *När?* ställer.

Vi hoppas kunna återkomma i nästa nummer med en rapport om vad deras försä intervjuer har gett för resultat.

Vill du stödja detta arbete, skriver du *När?* när du sänder din gåva.

LAXMI OCH MIN BASNET

"Vår" projektledare för skolprojektet i Gorkha

Nu är **Prakash Tamang** på plats i Gorkha och har fullt upp med att besöka de 14 skolor som i år varit med på olika aktiviteter inom "vårt" skolprojekt.

Det är Goda Grannar (Asal Chhimekee Nepal) som ansvarar för projektet och som arbetar i ett nära samarbete med de lokala myndigheterna.

PRAKASH TAMANG

"Kommunalrådet" **Gyanendra Gurung** (tredje från höger) önskar att projektet ska utvecklas vidare och nå flera skolor. Det vill gärna vi också, men det är ju en resursfråga.

Vill du speciellt stödja skolprojektet, kan du skriva "*Skolor*" i ditt meddelande.

VAR MED OCH STÖD NEPAL GENOM NEPALS VÄNNER!

Swish 123 567 23 81 Bankgiro 122-4708 Plusgiro 656 442-1

För stående överföring använd Bankkonto 9960 4206 5644 21

Betalning från utlandet: Nordea, IBAN: SE41 9500 0099 6042 0656 4421, BIC: NDEASESS

Om du vill stå med på epost-listan, skriv till: info@nepalsvanner.se

Vill du veta mer om vår förening, se vår webbsida: www.nepalsvanner.se

Vi finns även på Facebook: <https://sv-se.facebook.com/Nepalsvanner>

I redaktionen för Focus Nepal:
Lollo Konneback, Marie Schön och Torsten Åhs

